

26.42x15.76	1	עמוד 15	גלובס - כותרת	14/08/2014	43808306-2
אח - 24350					

ועדת "שאבאס" לחקר הלחימה בעזה

פרופ' גד ברזילי

הנזק יעלה על התועלת שבטריקת דלת בינלאומית

הקמת ועדה פנימית יכולה לעכב את תחולת שיפוטו המעשית של בית הדין הבינלאומי הפלילי. עם זאת, ידוע מהניסיון המקומי כי התועלת בוועדות בדיקה פנימיות או בוועדות חקירה, מאוד מוגבלת, וברוב המקרים מסקנות של ועדות חקירה פנימיות אינן מיושמות הלכה למעשה. משמעותן הבינלאומית של ועדות פנימיות, מוגבלת עוד יותר, ואפילו כמעט חסרת ערך.

לכן, במקום להפגין שרירים, ולהרים קולות של סרבנות וזעם נוכח הקמת ועדת החקירה הבינלאומית, ישראל אמנם חייבת להבהיר את השגותיה נגד משואהפנים נגד ישראל, אבל באותה נשימה עליה לקבל בנימוס ותוך שיתוף פעולה את בואה של הוועדה, ולהפגין בפניה את היותה דמוקרטית, היכולה והמסוגלת להכיל ביקורת בינלאומית; ולהסביר את עמדתה.

משפט הוא גם מרחב של הצגה משכנעת של טיעונים וראיות. סרבנות חד צדדית במקרה הזה אינה משתלמת למדינה. כי הנזק שלה יעלה בהרבה על התועלות הפופוליסטיות, שכמה אנשים מייחסים כאן לטריקת דלתות בינלאומיות. ●

הכותב הוא דקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה

שנית, אי שיתוף פעולה, ובעקבותיו דוח חמור מאוד נגדנו, יסכו לישראל נזק פוליטי מדיני כלכלי קשה. הטענה, כי החמאס עצמו אינו נתון לבדיקה, אינה טענה תקפה. הרי ישראל מתהדרת בעולם בהיותה דמוקרטית, ודמוקרטיה אינה יכולה לא לשותף פעולה עם גופי בדיקה בינלאומיים.

שלישית, דוח חמור מאוד של הוועדה, כצפוי על פי כל ההערכות, יביא בהיעדר שיתוף פעולה שלנו לאפשרות של הצטרפות הרשות הפלסטינית לבית הדין הבינלאומי הפלילי בהאג, ומכאן הדרך לאישומים ולענישת בכירים ישראלים יכולה להיות קצרה. רביעית, עקב העיקרון של "סמכות השיפוט האוניברסלית" היעדר שיתוף פעולה עלול להביא, בנוסף למסקנות החמורות נגד ישראל, גם למעצרים ולהגשת כתבי אישום בבתי משפט ברחבי העולם נגד אישי מדינה וצבא בכירים.

נכון, המצב בעייתי וקשה לנו, אבל הוא יכול להיות גרוע הרבה יותר אם נתעלם מהוועדה. ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה אובדן כל מעמד בשדה המשפט הבינלאומי. לכן, גם הקריאה התיבעה להקים ועדת חקירה או ועדת בדיקה ישראלית פנימית, יש בה היגיון רב. כי גם לנו חשוב להבין היכן היו שגיאות בנייהול המערכה.

הדין הזה.

אם כן, נשאלת השאלה למה בכלל כדאי כן לשותף פעולה? ראשית, יש להבין, כי משפט הוא מרחב של דרמה ואקשן. בואם של חברי ועדת החקירה לישראל, מפגש עם המשפחות שסובלות כבר

נכון, הרכב הוועדה שהוקמה לחקירת פעולות ישראל במלחמת "צוק איתן", אינו אידיאלי ואינו מבשר לנו גדולות ונצורות. מרגיזה גם העובדה שאת הוועדה הקימה מועצת זכויות האדם של האו"ם, שגינתה את ישראל גינוי חמור וחד צדדי, לעומת שת יקתה בעניינים חמורים אחרים של הפרת זכויות אדם, בהיקף גדול הרבה יותר מזה בעזה.

עם זאת, סירוב ישראל לשותף פעולה עם הוועדה יהיה משגה חמור. די לזכור ולהבין כי אם ישראל הייתה משתפת פעולה ב-2009 עם ועדת גולדסטון, כפי שטען היו"ר שלה, ריצ'רד גולדסטון לאחר מעשה, מסקנותיה של הוועדה דאו היו לרבריו חמורות הרבה פחות, והנזק הפוליטי לתדמית ישראל יכול היה להיות קטן בהרבה.

לפיכך, אי שיתוף פעולה עם "ועדת שאבאס" בראשות פרופ' ויליאם שאבאס, עלול לגרום לנזק חמור בהרבה, ולדוח "גולדסטון 2", ש"דוח גולדסטון 1" יחוויר לעומתו.

לכאורה, אין סיבה לשיתוף פעולה. כי וטו אמריקני ויטל כמועצת הביטחון על כל הצעת החלטה לסנקציות. בנוסף, ספק אם הרשות הפלסטינית תצטרף ל"אמנת רומא הבינלאומית" – שהיא מקור הסמכות לפעילות בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג – כך שממילא לא תקוים סמכות השיפוט של בית

אי שיתוף פעולה עם "ועדת שאבאס" עלול לגרום לנזק חמור, ולדוח "גולדסטון 2", ש"דוח גולדסטון 1" יחוויר לעומתו

שנים רבות ממטחי הרקטות של החמאס, עיון במסמכים ובסרטי וידיאו, וכן גם מפגשים וקבלת הסברים מנומקים מצמרת הביטחון והמשפט בישראל – כל אלו עשויים למתן מאוד, ואף לשנות חלק ממסקנותיה הכמעט ודאיות של ועדת החקירה.